

Wat is de oorzaak van de afname van bijenpopulaties en andere bestuivers? (infografiek)

Ontdek wie de bestuivers zijn, wat hun economische impact is en waarom er steeds minder zijn.

De afgelopen jaren hebben imkers een afname van koloniën gemeld, [vooral in West-Europese landen](#) zoals Frankrijk, België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Italië, Spanje en Nederland. Het fenomeen komt ook voor in andere delen van de wereld waaronder de Verenigde Staten, Rusland en Brazilië. Het is duidelijk een globaal probleem.

Het gevaar van het uitsterven van bestuivers

Het onderwerp heeft de publieke aandacht getrokken. Bijen en andere insectenbestuivers zijn immers essentieel voor ons ecosysteem en onze biodiversiteit. Een vermindering van bestuivers betekent dat veel plantensoorten mogelijk zullen verdwijnen, samen met andere organismen die direct of indirect van hen afhankelijk zijn. Daarenboven heeft de vermindering van het aantal en van de diversiteit van bestuivers invloed op voedselveiligheid, met mogelijk opbrengstverlies in de landbouwsector.

Om het probleem tegen te gaan en om beter samen te werken op Europees en nationaal niveau op gebied van milieu-, landbouw- en gezondheidsbeleid, presenteerde de Europese Commissie in 2018 het "EU-initiatief inzake bestuivers": het eerste, uitgebreide initiatief op EU-niveau met een focus op wilde bestuivers. Het doel is om méér kennis te verwerven over deze afname, om ze tegen te gaan en om méér bewustzijn te creëren. Op 18 december nam het Parlement een resolutie aan over het initiatief met de vraag naar [méér specifieke middelen om wilde bestuivers te beschermen](#). Europarlementariërs willen dat het gebruik van pesticiden verder afneemt en ze willen méér financiering voor onderzoek.

Tijdens een stemming over de nieuwe EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 in juni 2021 riepen de leden op tot een dringende herziening van het [EU-bestuiversinitiatief](#). Het herziene initiatief moet een nieuw EU-breed monitoringkader voor bestuivers omvatten met maatregelen, duidelijke tijdgebonden doelstellingen en indicatoren, waaronder impactindicatoren, en de

nodige capaciteitsopbouw. Ze waren het ook eens met de doelstellingen van de Commissie om het gebruik van meer gevaarlijke en chemische bestrijdingsmiddelen met 50 procent te verminderen.

Wie zijn de bestuivers?

Slechts weinig planten bestuiven zichzelf. Het merendeel is afhankelijk van dieren, wind of water om zich voort te planten. Naast bijen en andere insecten, kunnen verschillende dieren voor bestuiving zorgen: van vleermuizen, vogels, hagedissen, tropische bloemen voor nectar tot apen, knaagdieren en eekhoorns. Door de afname van bijenpopulaties, zijn boeren in sommige delen van de wereld - zoals China - begonnen met het handmatig bestuiven van hun boomgaarden.

Bijen in Europa

In Europa zijn bestuivers voornamelijk bijen en zweefvliegen, maar ook vlinders, motten, sommige kevers en wespen. De tamme, westelijke honingbij is de meest bekende soort en wordt door imkers gehouden voor de productie van honing en andere producten. Bovendien telt Europa ongeveer 2000 wilde soorten. Het idee dat “beheerde bestuivers” voor het merendeel van de bestuiving van gewassen zorgt, is recent in vraag gesteld door onderzoek dat aantoont dat honingbijen wilde bestuivers [eerder aanvullen dan vervangen](#).

WIE ZIJN DE BESTUIVERS?

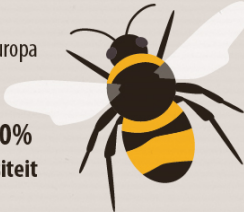
In Europa zijn bestuivers:

Bijen, de beste bestuivers

2000 wilde soorten in Europa

Europa verwelkomt **10%** van de wereldwijde bijendiversiteit

Apis mellifera (of westelijke honingbij):

- De meest bekende bijsoort
- Beheerd door imkers voor honingproductie en andere producten gemaakt van een bijenkorf

Bestuiving is de overdracht van pollen (mannelijke gameten) tussen de mannelijke en vrouwelijke delen van bloemen om de voortplanting van planten mogelijk te maken.

Andere manieren van bestuiving:

- Zelfbestuiving
- Windbestuiving

Bronnen:
Europese Commissie
Europese Rode Lijst
Verenigde Naties

Infografiek: wie zijn de bestuivers?

Waarom zijn er minder bestuivers?

Op dit moment zijn er geen wetenschappelijke gegevens beschikbaar die de afname volledig kunnen verklaren, maar er is bewijs van een grote afname in bestuivers, voornamelijk als

gevolg van menselijke activiteiten. Over bijen en vlinders zijn de meeste data beschikbaar. Deze data tonen aan dat [1 op 10 bijen- en vlindersoorten](#) met uitsterving bedreigd worden in Europa. Er wordt geen specifieke reden aangehaald voor de afname. Bestuivers worden geconfronteerd met verschillende factoren die kunnen samenwerken en synergiën kunnen creëren. Eén van deze bedreigingsfactoren is de verandering in landgebruik voor landbouw of verstedelijking, wat leidt tot de afname en degradatie van natuurlijke leefomgevingen. Intensieve landbouw leidt tot homogene landschappen en het verdwijnen van de verscheidenheid in flora, het verminderen van voedsel en nestmiddelen. Pesticiden en andere vervuilers hebben ook een invloed op bestuivers - direct (insecticiden en fungiciden) en indirect (herbiciden). Om deze reden benadrukt het Parlement dat het verminderen van pesticiden prioriteit is. Uitheemse invasieve soorten zoals de Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) en ziektes zoals parasieten zijn ook zeer gevaarlijk voor honingbijen. Verder zijn de stijgende temperaturen en extreme weersomstandigheden door klimaatverandering bijkomende factoren.

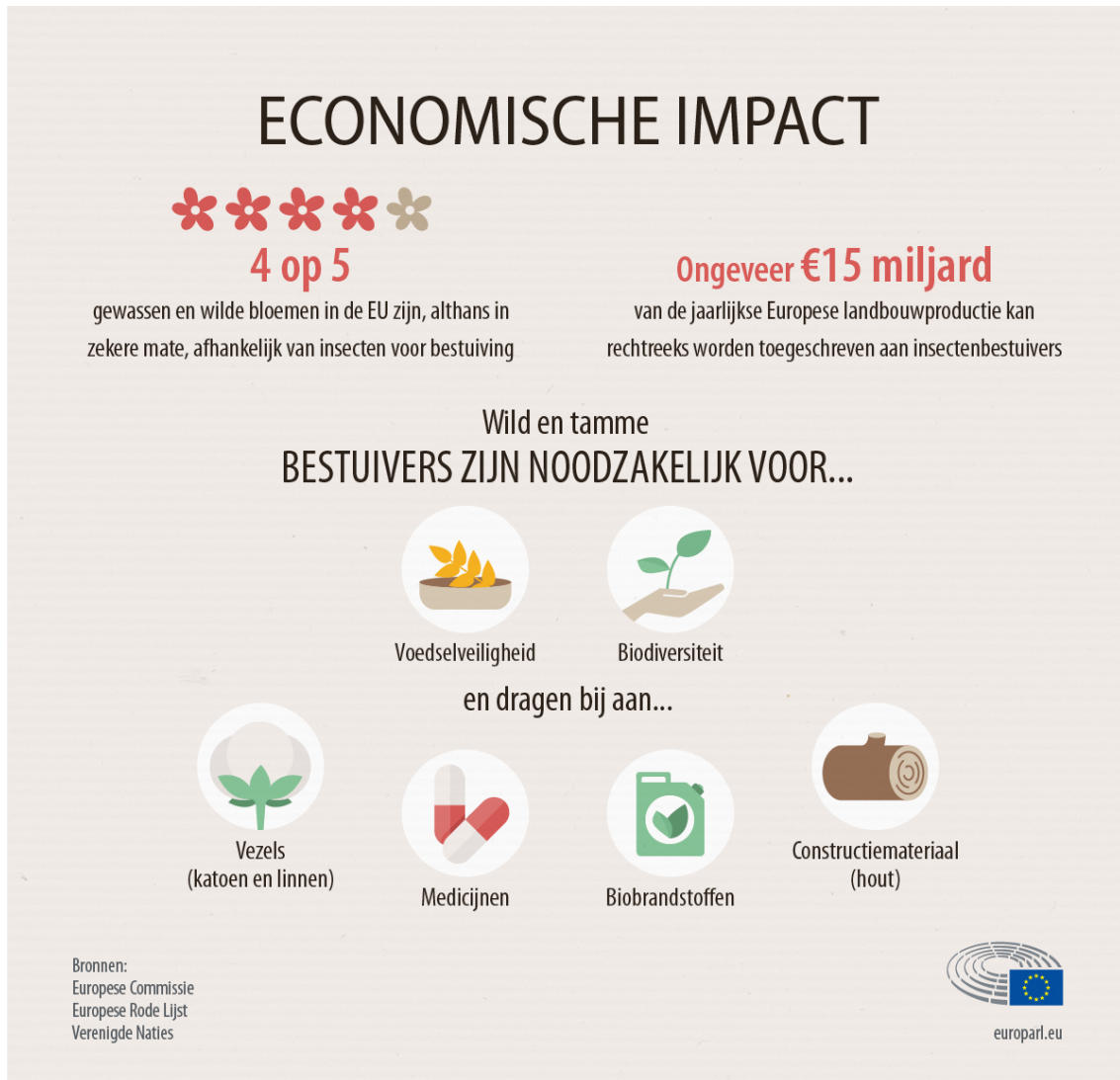
Infografiek: afname van de bestuivers en de oorzaken

Economische impact van bestuivers

78 procent van de wilde bloemsoorten en 84% van de gewassoorten in de EU zijn in zekere mate afhankelijk van insecten voor de productie van zaden. Bestuiving door insecten of andere dieren zorgt ook voor meer variatie en een betere kwaliteit van fruit, groenten, noten en zaden.

Gewassen zoals tomaten, paprika, citrusvruchten halen voordeel uit bestuiving door dieren. Volgens schattingen kan 5 tot 8 procent van de huidige wereldwijde productie van gewassen

rechtstreeks worden toegewezen aan bestuiving door dieren.

Infografiek: de economische impact van bijen en andere bestuivers

Deze gewassen hangen in middelmatige tot grote mate af van insectenbestuivers:

- Appels, appelsienen, aardbeien, abrikozen, kersen,...
 - Bonen, komkommers, pompoenen,...
 - Kruiden zoals basilicum, tijm en kamille
-

Bestuivers dragen ook rechtstreeks bij aan medicijnen, biobrandstof, vezels en constructiemateriaal.

Meer over de bescherming van biodiversiteit:

- [Het verlies aan biodiversiteit: waarom is dit een probleem en wat zijn de oorzaken?](#)
- [Bedreigde diersoorten in Europa – feiten en cijfers \(infografiek\)](#)
- [Hoe kunnen we biodiversiteit beschermen: EU-beleid](#)

Meer lezen over de [EU-wetgeving over het welzijn van dieren](#).

€15 miljard

De gemiddelde jaarlijkse landbouwproductie van de EU die rechtstreeks kan worden toegeschreven aan insectenbestuivers.

Meer informatie

[Het verlies aan biodiversiteit: waarom is dit een probleem en wat zijn de oorzaken?](#)

[Natuurherstel: beter zorgen voor habitats in de EU](#)

[Bedreigde diersoorten in Europa \(infografiek\)](#)

[Hoe kunnen we biodiversiteit beschermen? \(video\)](#)